

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की
फैसला

२०७५।०७६ सालको निर्णय नं. १६०

पुनरावेदन नं. ९७-०७४-RB-०२०१

मुद्दा:- आयकर (२०६७/०६८) ।

भक्तपुर जि. भक्तपुर उ.म.न.पा. औद्योगिक क्षेत्र व्यासिटोल स्थित बर्जर जोन्सन एण्ड
निकोल्सन (नेपाल) प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३०००४४९७१) को तर्फबाट ऐ का
अधिकार प्राप्त कन्ट्री मेनेजर सैवाल घोष.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री मन्जु बुढाथोकी
श्री सुरज श्रेष्ठ

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : शाखा अधिकृत श्री नगेन्द्र लम्साल

अविलम्बित नजीर: x

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री जगदीश रेग्मी
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७०/२/२६

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७०/२/२६ को कर निर्धारणको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट ६० दिनभित्र निर्णय दिनु पर्नेमा उक्त निर्णय दिएको सूचनाको जानकारी हालसम्म नआएकोले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र यस न्यायाधिकरणमा पर्न आएको रहेछ । सुनुवाइका लागि आज यस इजलासमा पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. करदाता बर्जर जोन्सन एण्ड निकोल्सन (नेपाल) प्रा.लि.ले आ.व. २०६७/०६८ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार रू. १६२८१२७७८।- करयोग्य आय कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०६८/०९/२८ मा विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताको आय विवरण अध्ययन, छानविन तथा परिक्षण गर्ने सिलसिलामा आयकर ऐन २०५८ बमोजिम समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश नभएको/कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम रू. १७९४५२४००।४७ संशोधित करयोग्य आय कायम गरी सो बमोजिम गर्नु पर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७०/०१/३० मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७०/०१/३० मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७०/०१/३१ मा बुझी लिएको ।

४. करदाताले मिति २०७०/०१/३१ मा बुझी लिएको सूचनाको जवाफ मिति २०७०/०२/१४ मा पेश गरेको ।
५. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६७/०६८ को लागि देहाय अनुसार रु. १७९४५२४००।४७ करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७०/०२/२६ मा भएको निर्णय पर्चा ।
६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७०/०२/२६ मा जारी गरेको आ.व. २०६७/०६८ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी बर्जर जोन्सन एण्ड निकोल्सन (नेपाल) प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७०/०४/३१ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
७. विपक्षी कार्यालयबाट मिति २०७०।२।२६ मा जारी गर्नु भएको संशोधित कर निर्धारण तथा निर्णय पर्चा त्रुटिपूर्ण एवं अनियमित हुँदा बदर गरी पाउँ । साथै, यस सम्बन्धमा विभागबाट पुनरावेदकको हित प्रतिकूल हुने गरी कुनै निर्णय वा काम कारवाही भए गरेको रहेछ भने सो समेत यसै पुनरावेदन पत्रको आधारमा बदर गरी न्याय पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकीर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७५/३/११ मा पुनरावेदन पत्र दर्ता भएको ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७५/०७/१३ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ आज यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र सहितको मिसिल तथा शुरुबाट प्राप्त मिसिल समेत अध्ययन गरियो ।
१०. पुनरावेदक कम्पनीको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री मन्जु बुढाथोकी र श्री सुरज श्रेष्ठले कम्पनीले आफ्नो उत्पादनलाई सहजता प्रदान गर्नको लागि कलर बैंक मेसिन खरिद गरि प्रयोग सम्म गर्ने अधिकार प्रदान गरी वितरकहरूलाई

सम्झौता गरी प्रदान गरेको कार्यलाई कलर बैंक मेसिन विक्री नै गरेको भनी सो मेसिनलाई कम्पनीको स्थायी सम्पत्तिको रूपमा समावेश गर्न नमिल्ने भनी हास खर्च कट्टि अमान्य गरेको कार्य आयकर ऐनको भावना र मनसाय विपरित छ । बढी मर्मत संम्हार खर्च समेत दावी गरिएको भनी बढी दावी भएको हदसम्मको रकमलाई आयमा समावेश गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १२० क को शुल्क समेत लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी हास खर्च कट्टिलाई मान्यता दिई दावी बमोजिम मर्मत सम्भार खर्चलाई समेत मान्यता दिलाइनु पर्दछ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो ।

११. प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंका शाखा अधिकृत श्री नगेन्द्र लम्सालले पुनरावेदक कम्पनीले सम्झौता गरी वितरकहरुलाई प्रदान गरी सकेको कलर बैंक मेसिनलाई स्थायी सम्पत्तिको रूपमा समावेश गरी हास खर्च कट्टिको दावी गरेको हुँदा हास खर्च कट्टिको दावी अमान्य भएको हो । कम्पनीले बढी मर्मत सम्भार खर्च दावी गरेको हदसम्म बढी दावी भएको मर्मत सम्भार खर्चलाई आयमा समावेश गरी ऐनको दफा १२०(क) को शुल्क समेत लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत हुँदा सदर गरिनुपर्दछ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो ।

१२. पुनरावेदक कम्पनीको तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवै तर्फबाट विद्वान कानून व्यवसायीहरुबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा विपक्षी कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत छ, छैन र पुनरावेदक कम्पनीको पुनरावेदन जिकिर बमोजिम हुने हो होइन भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ।

१३. कलर बैंक मेसिनको हास खर्च कट्टि सम्बन्धमा:

पुनरावेदक बर्जर जोन्सन एण्ड निकोल्सन नेपाल प्रा.लि. रंगको कारोबार गर्ने कम्पनी भएको र सो कम्पनीले आफ्नो कम्पनीको उत्पादनलाई सहजता प्रदान गर्नको लागि कलर बैंक मेसिन खरीद गरी वितरकहरुलाई सम्झौता गरी प्रयोग गर्न सम्म दिएको कार्यलाई “कलर बैंक मेसिन” विक्री नै गरिएको भनी सो मेसिनको हास खर्च कट्टि अमान्य गरेको त्रुटिपूर्ण छ भन्ने पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिरका सम्बन्धमा हेर्दा, पुनरावेदक कम्पनीले एकातर्फ कलर बैंक मेसिनहरुलाई स्थिर सम्पत्तिमा राखी हास खर्च दावी गरेको छ भने अर्को तर्फ सो मेसिनलाई पुनरावेदक करदाताले आफ्नो वितरकहरुलाई सम्झौता गरी प्रदान गरेको देखिन्छ । करदाता र डिष्ट्रिब्यूटर बीच भएको सझौता अध्ययन गर्दा करदाताले डिष्ट्रिब्यूटरबाट निश्चित किस्ता रकम असुल गर्ने

गरेको र निश्चित अवधिपछि सो मेसिन डिष्ट्रिब्यूटरलाई सोही मूल्यमा नै हस्तान्तरण गर्ने सम्झौतामा व्यवस्था गरेको पाइयो । सम्झौताको अध्ययन गर्दा मेसिनको भविष्यको मूल्य करदाताले पहिले नै प्राप्त गरी सकेको र सो मेसिनको भौतिक स्वामित्व (Physical possession and Ownership) समेत डिष्ट्रिब्यूटरहरूको हुने निश्चित भएकोले करदाताको रंगको व्यवसायको गुणस्तरियता कायम गर्नको लागि तथा यस्तो मेसिनहरू निश्चित गुणस्तरको हुन Specific तोकिएको अवस्थाको लागि मात्र खरिद गरिएको अवस्थामा मेशिन मूल्य पनि शुरुमै लिई विक्री नभनी Advance from Dealers भनी धरौटीमा रकम राखी विक्रीको स्वरूपमात्र फरक गरेको देखिएको र यस्तो मेसिनबाट डिष्ट्रिब्यूटरको विक्री परिमाण बढ्ने सोही आधारमा डिष्ट्रिब्यूटर करदाताले प्रदान गर्ने बोनस स्किममा आवद्ध हुने अवस्थामा उक्त मेशिन प्रत्यक्ष रूपमा डिष्ट्रिब्यूटरले उपयोग (Use) गरी डिष्ट्रिब्यूटरकै आय आर्जनसँग सम्बन्धित देखिएको छ । यस्तो कारोबारलाई Deferred Sales मान्न पर्ने हुन्छ ।

प्रस्तुत कार्य Nepal accounting Standards Board ले जारी गरेको Nepal Accounting Standard (NAS) 6 मा Property, Plant and Equipment को सम्बन्धमा गरिएको सम्पत्ति सम्बन्धमा व्यवस्थामा "Property, Plant and Equipment are tangible items that" (a) are held for use in the production or supply of goods or services, for rental to others, or for administrative purposes," भनी परिभाषित गरेबाट साथै सम्पत्तिको रूपमा समावेश (Recognition) हुन करदाता आफैले उपयोग गरेको हुनुपर्ने र निजकै आय आर्जनमा वृद्धि हुनुपर्ने स्पष्ट भएकोमा यी दुवै अवस्था करदाताको सम्बन्धमा स्थापित हुदैन ।

त्यस्तै The cost of an item of property, plant and equipment shall be recognized as an asset, if and only if: (a) It is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the entity सोही Standard को Paragraph 65 मा Derecognition सम्बन्धमा "The Carrying amount of an item of property, plant and equipment shall be derecognized: (a) On disposal: or (b) When no future economic benefits are expected from the use or disposal" भनी उल्लेख गरेको छ । यसमा क्रेता निश्चित भएकोले यसरी निसर्ग भएकोलाई विक्री नै मान्न पर्ने हुन्छ ।

लेखामान बोर्डको उपरोक्त व्यवस्था अनुसार योजना अन्तर्गतको यी मेसिनहरू करदाताको वास्तविक स्वामित्वको सम्पत्तिको रूपमा मान्न सकिदैन । त्यसैले करदाताले सम्पत्ति आफ्नो स्वामित्वमा भएको वा व्यवसायमा प्रयोग भएको मानि हास खर्च दावी गर्न मिल्ने देखिएन । त्यस्तै, आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ ले कुनै आयवर्षमा आफ्नो

स्वामित्वमा रहेको तथा प्रयोग गरेको हासयोग्य सम्पत्तिको हकमा मात्र उक्त आयवर्षमा आय गणना गर्ने क्रममा त्यस्तो सम्पत्तिमा हास खर्च दावी गर्न पाउने व्यवस्था गरेको छ । प्रस्तुत सुविधा अन्तर्गतको मेशिनहरु कम्पनीको आय आर्जन गर्न प्रयोग नभएको अवस्थामा त्यस्ता मेशिनमाथि कम्पनीको वास्तविक स्वामित्व भएको नदेखिएको हुँदा ऐनको दफा १९ अनुसार हास खर्च कट्टीको दावी नपुग्ने भनी शुरू कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेशलाई अन्यथा गर्नुपर्ने देखिन आएन ।

१४. थप एकतिहाई हास कट्टि सम्बन्धमा:

करदाताले आफ्नो कम्पनीको स्वामित्वमा रहेको र व्यवसायको आय आर्जनमा प्रयोग भएको स्थायी सम्पत्तिको हास खर्च आयकर ऐन २०५८ को अनुसूची २ बमोजिम कट्टि दावी गर्नुपर्ने व्यवस्था भएको पाइन्छ । कम्पनीले आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ अनुसार हास खर्च गणना गर्दा ऐनको अनुसूची २ को दफा ३ को उपदफा २ मा व्यवस्था भए बमोजिम हास आधार गणना गरी कम्पनी ऐनको अनुसूची १ को दफा २ को उपदफा ३ को खण्ड क बमोजिमको विशेष उद्योग भएकोले सो उद्योगले पाउने सुविधा थप एकतिहाईको दरले हुने रकम समेत समावेश गरी हास खर्च कट्टि दावी गरेको पाइन्छ । पुनरावेदक कम्पनीले आ.व. २०६५।०६६ र २०६६।०६७ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशबाट कायम भएको हास आधार तथा यस आ.व. मा थप भएको रकम समेत समावेश गरी हास आधार कायम गरी ऐनको अनुसूची २ मा भएको वर्ग अनुसार हास खर्च कट्टि दावी गर्नु पर्ने हुन्छ । कम्पनीले सो बमोजिम वर्ग विभाजन गरी हास खर्च दावी गर्दा विशेष उद्योगले दावी गर्न पर्ने थप एकतिहाई गणना नगरी दावी गरेको देखिएकोले आ.व. २०६६।०६७ र ०६७।०६८ मा घटि रकम हास कट्टी दावी गरेको पाइयो । आ.व. २०६६।०६७ मा सोही हास आधारबाट हास कट्टि गणना गरेको हुँदा यस आय वर्षमा हास गणना फरक परेको पाइन्छ । गत वर्षहरूमा थप एक तिहाई हास रकम गणना नगरी हास आधार कायम गरेको कारण विगत वर्षदेखिको थप एक तिहाई हास समेत हास खर्च गणना गरी समायोजन गर्दा यस वर्ष खर्च कट्टि पाउने भन्दा बढी हास खर्च कट्टी गरेको देखिन्छ । अतः यस आ.व. को लागि नयाँ हास आधार कायम गर्ने गरी प्रत्यर्थी कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत नै देखिएको हुँदा नयाँ हास आधार कायम गरेको मिलेको छैन भन्ने पुनरावेदन जिकिर तथा विद्वानको बहस जिकिर समेतसँग सहमत हुन सकिएन ।

१५. १२०क को शुल्क तथा जरिवाना सम्बन्धमा

करदाता कम्पनीको स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको कानून बमोजिम हास खर्च दावी गरिएकोमा गैरकानूनी तवरले हास खर्च अमान्य गरी सोही आधारमा करयोग्य आयको रकम बढाई सुनुवाईको मौका समेत प्रदान नगरी जरिवाना शुल्क तथा व्याज समेत लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउँ भन्ने पुनरावेदन जिकिरका सम्बन्धमा हेर्दा, कम्पनीले हास खर्च कट्टिको दावी गरेको कलर बैंक मेसिन सो कम्पनीको स्वामित्वमा नरहेको, उद्योगको औद्योगिक उत्पादनमा प्रयोग भएको नदेखिएको कम्पनीको आय आर्जन गर्ने काममा प्रयोग भएको समेत नदेखिएको हुँदा स्थायी सम्पत्तिको रूपमा मात्र नमिल्ने र विक्री भएको मानिने भनी हास खर्च कट्टिको दावी अमान्य हुने ठहरी माथि नै विवेचना समेत भै सकेको देखिँदा सो समेतको आधारमा बढी देखिएको रकम सम्म आयमा समावेश गरी सो रकमको आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० क को शुल्क तथा व्याज समेत लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत नै देखिन आयो । जहाँसम्म करदाताले सुनुवाईको मौका समेत प्रदान गरिएन भन्ने जिकिरका सम्बन्धमा हेर्दा, कम्पनीले दावी गरेको कलर बैंक मेसिनको हासखर्च अमान्य गरिएको सूचना करदाता कम्पनीले बुझी लिखित जवाफ समेत पेश गरेको मिसिल संलग्न कागजातबाट देखिएको अवस्थामा सुनुवाईको मौका नै प्रदान गरिएन भन्ने जिकिर पल्पार पत्यार मात्र मिलेन ।

१६. मर्मत खर्च कट्टि सम्बन्धमा

करदाता कम्पनीले दावी गरेको मर्मत खर्च मध्ये रु. १७००७।२० बढी दावी गरेको भनी मर्मत खर्च अमान्य गरी भएको कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी दावी बमोजिमको मर्मत खर्चलाई मान्यता दिलाई पाउँ भनी पुनरावेदनमा जिकिर लिएको देखिन्छ । सो जिकिरका सम्बन्धमा आयकर ऐन २०५८ को दफा १६ को कानूनी व्यवस्था हेर्दा कम्पनीको आय वर्षको अन्त्यमा रहेको सम्पत्तिको समूहको हास आधार रकमको ७ प्रतिशत रकम मात्र मर्मत खर्च वापत कट्टा गर्न पाइने देखिन्छ । सो भन्दा बढी रकम देखिन आय बढी देखिएको रकम अर्को वर्षको हास आधार रकममा पुँजिकृत गर्न पाउने व्यवस्था देखिन्छ । कम्पनीले दावी गरेको समूह ख फर्निचर तथा अफिस सामानको हास आधार रकमको ७ प्रतिशत सम्म पाउनेमा विवाद नै देखिँदैन । हास आधार रकमको ७ प्रतिशत भन्दा बढी दावी भएको अवस्था हुँदा सो रकमको हदसम्म मर्मत खर्च अमान्य भएको देखिन्छ । सो बढी भएको रकमको हदसम्मको रकमलाई आयमा समावेश गरी १२०क को शुल्क जरिवाना लगायत व्याज समेत लगाउने गरी भएको शुरुको कर निर्धारण आदेशलाई अन्यथा गर्नुपर्ने नै देखिन आएन ।

१७. अतः यसमा स्थायी लेखा नं. ३०००४४९७१ भएका पुनरावेदक करदाता बर्जर जोन्सन एण्ड निकोल्सन (नेपाल) प्रा.लि. को आ.व. २०६७/०६८ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा शुरू ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनको मिति २०७०।०२।२६ को निर्णय मिलेको देखिंदा सदर हुने ठहर्छ । पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

१८. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु ।
१९. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु ।

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

डम्बरबहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री लेख बहादुर कोइराला

कम्प्यूटर टाइप: श्री प्रदिप तिवारी

इतिसम्बत २०७६ साल जेठ २८ गतेरोज ३ शुभम.....